



Mikko Hyppönen Vantaalla 21.11.2017. Kuva: Eero Kausalainen

MIKKO HYPPÖNEN

Pohjoissuomalainen laskuvarjovaikuttaja

SUOMALAISEN LASKUVARJOURHEILUN HISTORIAA

Koonnut: Eero Kausalainen 21.11.2017

Eero Kausalainen on laskuvarjohistorian tallennusprojektinsa yhteydessä haastatellut useita laskuvarjourheilun veteraaneja. **Mikko Hyppönen** haastateltiin osana tätä työtä Vantaalla 21.11.2017. Mikko oli aikanaan perustamassa Napapiirin Laskuvarjourheilijat ry:tä (NLU) Rovaniemelle vuonna 1980. Hän oli 1980-luvulla aktiivinen kerhon jäsen toimien lähes koko ajan hyppymestarina ja hallituksen jäsenenä sekä osan aikaa myös puheenjohtajana.

Myöhemmin Mikko oli Suomen Ilmailuliitto ry:n laskuvarjourheilun keskustoimikunnassa LuKT:ssa, varapuheenjohtajana vuosina 1986 – 1987 ja puheenjohtajana vuosina 1988 – 1989. Puheenjohtajavuosiin liittyi myös toiminta FAI:n laskuvarjokomitean IPC:n Suomen edustajana. LuKT:n puheenjohtajan tehtävään kuului automaattisesti myös Suomen Ilmailuliitto ry:n (SIL) hallituksen jäsenyys.

Mikko Hyppönen oli kiinnostava haastateltava, koska hän edusti Pohjois-Suomea, joka on jäänyt selvästi vähemmälle huomiolle suomalaisen laskuvarjourheilun viestinnässä. Jäljempänä esitetty teksti perustuu tähän haastatteluun. Mikko on osittain kirjoittanut, tarkastanut ja hyväksynyt tämän tekstin 24.1.2018.

Henkilötietoja

”Olen syntynyt 3.2.1951. Kaikki koulut kävin Kouvolassa, jonka jälkeen opiskelin Helsingin yliopistossa metsänhoitajaksi ja myöhemmin maatalous- ja metsätieteiden tohtoriksi. Koko työurani ajan (40 vuotta) asuin Rovaniemellä. Puolet työurastani olin metsänhoitopäällikkönä tai piirimetsänhoitajana Lapin metsäkeskuksessa – jonka nimi on vaihdellut vuosien saatossa – ja toisen puolen erikoistutkijana Metsäntutkimuslaitoksen Rovaniemen tutkimusasemalla”.

Kuinka tulit ”sekaantuneeksi” laskuvarjourheiluun; mukaantulo ja alkuvaiheet?

”Kouvolalaiselle laskuvarjotoimintaan sekaantuminen tapahtui luonnostaan, kun lähipaikkakunnalla oli sekä Laskuvarjojääkärikoulu (LJK) että Utin laskuvarjokerho (ULK). Minulla hyppääminen alkoi vuonna 1970 Laskuvarjojääkärikoulun kurssilla 9. Hyppyjä kertyi sotaväkiä aikana 27 ja lukuisissa kertausharjoituksissa vuosien varrella kymmenkunta lisää. Siviilihyppyt aloitin Utissa sotaväen jälkeen vuonna 1971. Tämän jälkeen hyppäsin kuitenkin harvaksen, koska opiskelin Helsingin yliopistossa, eikä aika oikein riittänyt.

Muutin Rovaniemelle työn perässä vuonna 1975. Aktiivisen hyppäämiseni aloitin 1980-luvun alussa, kun perustimme Rovaniemelle laskuvarjokerhon, Napapiirin Laskuvarjourheilijat ry:n (NLU). Aloittaessani uudessa kerhossa minulla oli viitisenkymmentä hyppyä sotaväen hypyt mukaan lukien.”

Oma järjestötyösi ja ”laskuvarjovaikuttaminen”?

Napapiirin Laskuvarjourheilijat (NLU) – mitä voit kertoa siitä?

*”Napapiirin Laskuvarjourheilijat ry:n perustava kokous pidettiin 23.2.1980. Muistelen, että meikäläisen lisäksi paikalla olivat hyppytoimintaa kauemmin jatkaneista ainakin **Risto Heikinheimo, Timo Härmä, Kari Nivala ja Kimmo Toikkanen.***

*Meillä oli aivan alussa primus motorina Rovaniemen teknisessä oppilaitoksessa opiskeleva **Raimo Laine** Oulun laskuvarjokerhosta (OLK). Hän auttoi meitä alkuun yhdessä muun OLK:n joukon kanssa ja hänet lähetimme pian hyppymestarikurssille. Alkuaikoina oululaisia hyppymestareita (Raimon lisäksi ainakin **Aholan** veljekset, **Raimo Kempainen ja Mikko Närhi**) kävi useita kertoja Rovaniemellä hyppy- ja konekalustoineen. Näihin tilaisuuksiin voidaan lukea myös **Cekkeri Satamon** vuonna 1983 pitämä perinteisten hyppylajien valmennustilaisuus Rovaniemellä, josta hän kertoo hauskesti Laskuvarjourheilu-lehdessä. Aloituvaiheen jälkeen kävimme usein myös Oulussa hyppäämässä oppilashyppyjä, suorittamassa hyppymestarikurssiin kuuluvia harjoituspudotuksia, kilpailemassa, leireillä ja muuten vain hyppäämässä.*



Hypylle lähdössä Rovaniemellä 1981. Antero Hannula (vas.), Risto Heikinheimo, pilotti Timo Härmä ja Mikko Hyppönen. Kuva: via Mikko Hyppönen.

Lupakirjan suoritettuani keräsin jonkin aikaa kokemusta ja hakeuduin sitten SIL:n hyppymestarikurssille Räyskälään 17. -24.4.1982. Tämän jälkeen toimin kerhossa aktiivisesti vuo-

teen 1990 asti kouluttajana ja hyppymestarina, harjoitellen tarkkuushyppyä ja osallistuen kerhon pyörytykseen yhdistyksen hallituksessa, jonkun pätkän myös puheenjohtajana.

Kilpailulajini oli tarkkuushyppy, jota harrastin hyvinkin aktiivisesti koko 1980-luvun ajan sekä SM- että muissa pienemmissä kisoissa. En ollut yleensä ihan kärjessä, mutta ainakin hyppäämiseni loppuvaiheessa kärjen tuntumassa. Paras henkilökohtainen sijoitukseni SM-tarkkuuskisoissa taisi olla kymmenes, ja paras tulos kuudella hypyllä (3 cm:n pläkä) 15 cm. Joukkuetarkkuutta hyppäsin **Heikki Punjun, Mauno Räsäsen, Pekka Oran, Helge Luttisen** ja eräiden muiden kanssa. Yksi joukkuekilpailun pronssimitali minulla on Ruotsissa pidetyistä Para-Skin (murtomaahiihto ja tarkkuushyppy) pohjoismaiden mestaruuskilpailuista. Joukkueita ei ollut monta.

Aktiivinen siviilihyppyurani kesti käytännössä vain 10 vuotta (1980-luku). Hyppyjä kertyi kaikkiaan 981, joista noin 900 hyppyä 1980-luvulla eli keskimäärin 90 hyppyä vuodessa. Parhaana vuonna 1983 hyppyjä kertyi yhteensä 160. Viimeksi olen hypännyt laskuvarjolla keväällä 1990.”

Millaista kalustoa kerhossa Sinun aikanasasi käytettiin?

”Alkuvaiheessa käytimme ”ylijäämä-banaanilaukkuvarustusta”. 1980-luvun jälkipuoliskolla hankittiin oppilastandemit, jolloin päävarjona käytettiin patjavarjoja. Varavarjat olivat tässä vaiheessa vielä pallovarjoja. Kaluston vaihto sujui kerhossamme hyvin: kaikki oppilaskalustot ja koulutusmenetelmät uudistettiin kerralla. Kun siirryttiin uuteen kalustotyyppiin, siinä sitten pysyttiin: ei ollut enää paluuta menneeseen. Samanlainen muutos tapahtui samoihin aikoihin koko maassa.



Napapiirin Laskuvarjourheilijoiden hyppykone Cessna 175, OH-CHE. Kuva: Timo Härmä

Kerho osti ensimmäisen oman hyppykoneen melko pian kerhon perustamisen jälkeen. Se oli hieman harvinaisempi tyyppi: Cessna 175. Ennen oman koneen ostoa olimme vuokrakoneiden ja OLK:n hyppykoneiden varassa. Koneen myyntiin syksyllä 1986 liittyi alla esitetty hauska sanailu Ilmailu-lehden palstoilla. Lehden vakituinen kolumnisti Roope—Setä kritisoi NLU:n koneenmyynti-ilmoitusta, mutta sai siihen kerholta napakan vastauksen. Roope-Sedän kirjoitus julkaistiin Ilmailun numerossa 9/1986 (s. 46 - 47) ja kerhon vastine saman lehden numerossa 11/1986 (s. 46)."

● Napapiirin Laskuvarjourheilijat kauppasi komeasti koneitaan Flightin sivuilla: a rare bird in the whole world. Kyseessä on Cessna 175, joka on tutun 172:n alennusvaihteisella 175 hv Continental GO-300-moottorilla varustettu muunnos. Tätä koko maailmassa harvinaista lintua valmistettiin vuosina 1960-62 yhteensä 2 122 kpl.

Brittein saarilta löytyi viime vuonna vielä 17 yksilöä tätä tyyppiä ja Ruotsistakin puolen tusinaa. Ei erityisen uhanalainen laji, sanoisin.

Roope sedälle

Kirjoitit Ilmailun numerossa 9 Napapiirin Laskuvarjourheilijoiden konekaupoista. Riemulla ei meinannut olla rajoja kun luimme kirjoitustasi. Yhdestä suusta todettiin, että Continental GO 300 varaosapulaa ei voi olla olemassa kun kyseistä tyyppiä lentää vähän joka taivaalla.

Ei muuta kun kaupat käyntiin, mutta pettymys oli suuri. Ei tullut meistä Continentalin hovihankkijaa. Pikainen tarkistus osoitti, että Ruotsinkin "puolesta tusinasta" poikkeuksetta jokaisen koneen nokalla pyöri joku Lycoming-merkkinen voimanlaite. BUU pelihousuja repimättä todettiin, kolminkertaisen HYI-huudon kera, että eihän tämä ole ollenkaan sama kone, ja osa niistäkään ei lennä.

Kolautimme viisaat päämme yhteen ja päätimme laatia uuden ilmoituksen New York Times:iin ja Bravdaan. Otsikoksi laitetaan "Very rear bird".

Ostajien tulvaankin on varauduttu. Naisjaosto on varustautunut kartuihin ja astaloihin. Rumimmat listitään armotta.

Terveisin

Napapiirin laskuvarjourheilijat ry

Urpo Hämäläinen
puheenjohtaja

Varainhankintaa ynnä muuta

"Rahaa hankittiin järjestämällä hyppykursseja, hyppäämällä näytöshyppyjä ja tekemällä erilaisia työsuorituksia. Kerho järjesti paljon alkeiskursseja, valtaosin Rovaniemellä mutta myös Ivalossa, Kuusamossa ja Sodankylässä. Näiltä kursseilta saatiin kurssimaksujen lisäksi muutamia aktiivihyppääjiä NLU:n toimintaan.

Näytöshyppyjä hypättiin paljon, joskus (liiankin) vaikeisiin paikkoihin. Tällaisia vaikeita paikkoja olivat mm. Aavasaksan huipulla oleva pieni aukea metsän ja rakennusten välissä sekä pienen pieni postimerkin kokoinen (ainakin se tuntui siltä) tanssilava Vanttauskosken muikkufestivaaleilla. Ranuan hillamarkkinoilla meillä oli alkuaan hyvän kokoinen maalialue,

SUOMALAISEN LASKUVARJOURHEILUN HISTORIAA

Koonnut: Eero Kausalainen 21.11.2017

mutta hyppääjien lähestyessä maalialuetta myös yleisö tuli lähemmäs ja lähemmäs alastuloa paikkaa nähdäkseen paremmin. Maalipaikka oli lopulta halkaisijaltaan vain muutaman metrin mittainen. Minua helpotti näillä hyppyillä se, että olin harrastanut tarkkuushyppyä ja hyppäsin siihen soveltuvalla kalustolla – kaikilla muilla ei ollut sama tilanne. Kupuni näillä hyppyillä oli alkuvaiheessa Raimo Kemppaiselta ostettu Strato Cloud ja myöhemmin Para-Foil 272.



Mikko Hyppönen näytöshyppäilyllä muikkufestivaaleille 1984. Kovin pieni maalialue. Kuva: via Mikko Hyppönen

Kerhon talkoiden ansiosta useimmista NLU:n jäsenistä kehittyi päteviä metsätyöntekijöitä. Minun oli työni vuoksi helppo hommata kerholle erilaisia metsänhoitoon liittyviä työkohteita, joista saimme mukavasti rahaa. Valtaosin teimme metsänviljelyyn liittyviä raivaus-, istutus- ja kylvötöitä. Seurasin joitakin viljelemiämme taimikoita vuosikausia ja totesin, että työmme jälki olisi kestänyt kriittisintäkin tarkastelua.

Metsätöitä ei kuitenkaan noin vain tekaista. Työ on kovaa, ja sen vuoksi mietittiin kevyempiä hommia. Niinpä tehtiin sopimus paikallisen tiskijukan kanssa nuorisolle tarkoitettujen disko-iltojen järjestämisestä Valistustalolla Rovaniemellä. Tiskijukka soitteli levyjä, me hoidimme lipunmyynnin ja järjestyksenvalvojan tehtävät. Tämänkin työ kävi ajan mittaan rasit-

SUOMALAISEN LASKUVARJOURHEILUN HISTORIAA

Koonnut: Eero Kausalainen 21.11.2017

tavaksi yövalvomisen ja villin nuorison takia. Käteen jäävä rahasummakin saattoi joskus jäädä pieneksi tiskijukan kääriessä valtaosan lipputuloista ja meidän osallemme jäädessä nuorison WC:ssä usein rikkomien posliinien korvaaminen.

Napapiirin Laskuvarjourheilijat järjesti ensimmäiset SM-tason kilpailunsa (alppilajin Para-Ski) vuonna 1981 Rovaniemellä. Kisojen sujuttua ilman suurempia kommelluksia kerho sai vuonna 1984 järjestettäväkseen yhdistetyt SM- ja PM-tason Para-Ski -kilpailut sekä alppiettä pohjoismaisissa lajeissa. Hiihto- ja pujottelulajit suoritettiin kummallakin kerralla Ounasvaaralla samoin kuin rinnehypyt. Tasamaan hypyt hypättiin lentokentällä.”



Para-Ski SM, Rovaniemi, huhtikuu 1984. Mikko Hyppönen (vas.), tuomarit Markku Paakkanen, Lisa Jönsson ja Eero Kausalainen. Kuva: via Mikko Hyppönen

SIL ja LuKT

”Minut valittiin Laskuvarjourheilun keskuustoimikuntaan (LuKT) vuonna 1986, suoraan varapuheenjohtajaksi. Parin vuoden jälkeen minusta tuli puheenjohtaja ja samalla SIL:n hallituksen jäsen ja Suomen delegaatti Kansainvälisen ilmailuliiton (FAI) laskuvarjokomiteaan (CIP) vuosiksi 1988 ja 1989. Tuosta ajasta muistan päällimmäisenä sen, että laskuvarjourheilussa elettiin suurten ja nopeiden muutosten aikaa. Hyppymäärä Suomessa kohosi uusiin ennätyksiin, ja välineiden ja menetelmien kehitys oli nopeaa. Lähes kaikki kerhot olivat uusineet hyppykalustonsa eli vaihtaneet banaanilaukkusysteeminsä tandemeihin ja pallokuvut liito-varjoiksi. AFF ja tandem-hyppäminen olivat tulossa Suomeen hyvää vauhtia. Mainitut kehityslinjat vaativat koulutus-, kalusto- ja määräyskomiteoilta ja erityisesti niiden vetäjiltä suuria ponnistuksia. Eräs LuKT:lle siihen aikaan murheita aiheuttava asia olivat base-hypyt,

joita virallinen organisaatio ei hyväksynyt. Työ LuKT:ssa ja myös SIL:n hallituksessa vaati aikaa ja asioihin paneutumista ja keskittymistä.

LuKT oli edellisen puheenjohtajansa Maurits Kouhian aikana siirtynyt organisaatioon, joka perustui työskentelyyn alakomiteoissa. LuKT:ssa oli kalustokomitea, koulutuskomitea, määräyskomitea ja kilpailukomitea. Uusi organisaatio oli tehokas ja joustava, kun asioita hoiti joukko kunkin toimialan parhaita asiantuntijoita eri hyppykerhoista. Aikaisemmin varsinkin pienten hyppykehojen jäsenet tiesivät varsin vähän siitä, mitä LuKT:ssa ja SIL:ssa tehdään ja miten ne liittyvät hyppäämiseen. Uusi komitearakenne selkeytti yksittäisille harrastajille ja kerhoillekin LuKT:n toimintaa.

Kun menin ensimmäistä kertaa Ilmailuliiton hallituksen kokoukseen, en voinut olla ihmettelemättä sen suurta kokoa. Jäseniä oli yhteensä 21. Tiesin kyllä, että organisaatiosta oli keskusteltu vuosikausia ja että jäsenistö oli tyytymätön vaikuttamismahdollisuuksiinsa. Tiesin myös, että hallitus oli asettanut työryhmän tutkimaan organisaation muutostarpeita. Mielestäni suuri syy tyytymättömyyteen oli asioiden hoidon jäykkyys ja tehottomuus, ja syy näihin oli puolestaan hallituksen liian suuri koko.

Kirjoitin Ilmailu-lehden numeroon 1/1989 asiasta jutun, jossa ehdotin SIL:lle uutta kevyempää johtorakennetta. Siinä oli aineksia LuKT:n uudesta organisaatiosta. Koko vuonna lehdessä ei ollut minkäänlaista vastinetta tai mainintaa asiasta ennen kuin numerossa 12/1989 - siinäkin vain epäsuorasti. Lehdessä kerrottiin SIL:n syyskokouksesta, jossa Liiton uusi puheenjohtaja Raimo Makkonen viittasi organisaation mahdolliseen tehostamiseen tai keventämiseen. Ei kestänyt kovin kauan kun SIL:ssa alkoikin tapahtua. Taisi olla vuoden 1990 aikoihin, kun perustettiin organisaatiotyöryhmä. Se ei kuitenkaan päätynyt yhtä kevyeen rakenteeseen kuin se, jota kirjoituksessani olin esittänyt. Tällä hetkellä SIL:n hallitus lie-nee kuitenkin melko pieni ja virtaviivainen.

Vasta LuKT:n puheenjohtajana havaitsin, kuinka kansainvälistä laskuvarjohyppytoimintaa ja myös muu ilmailu jo silloin oli. Kilpailut, valmennusyhteistyö, asiantuntijoiden ja kouluttajien vaihto sekä kokoukset olivat virallisia Suomen Ilmailuliiton nimissä toistuvia yhteistoiminnan muotoja. Silloin tuntui, että kansainvälinen yhteistoiminta koko ajan vain lisääntyi kovaa vauhtia.

Työskentelyäni LuKT:ssa ja SIL:ssa auttoi ja helpotti se, että meillä oli laskuvarjotoiminnan ohjaajana jo vuosia Liitossa työskennellyt ja asioihin hyvin perehtynyt henkilö, Eero Kausalainen. Hänestä on jäänyt mieleen hänen laaja ja syvä asiantuntemuksensa, kansainvälisillä areenoilla nauttimansa arvostus, ahkeruus sekä alamme kohtaan tuntemansa innostus. Erityisesti mieleeni ovat jääneet hänen laatimansa erinomaiset kokousmuistiot. Hänen kanssaan oli helppo tehdä yhteistyötä.”

Ajatuksiasi hyppytoiminnasta ja sen kehityksestä?

- Tiedätkö mitään nykyhyppäamisestä?

”Tähän voin sanoa vain, että nykyhyppäamisestä olen ulkona kuin lumiukko.”



Mikko Hyppönen (vas.) Pohjoiskalottikisassa Ruotsin Vindelnissä 1987. Lisäksi kuvassa näkyvät Sinikka Nieminen, Heikki Punju, Virpi Talja ja Mauno Räsänen. Kuva: via Mikko Hyppönen.